

**Öka takten –
Kemikalieinformation
Nu!**

**Samverkansprojekt
mellan Trafikverket
Boverket och KEMI
inom Miljömålsrådet**

**Malin Kotake
Malena Bengtsson
Trafikverket**

TRAFIKVERKET

Boverket

Välkomna!

Till workshop och rundabordssamtal i projektet

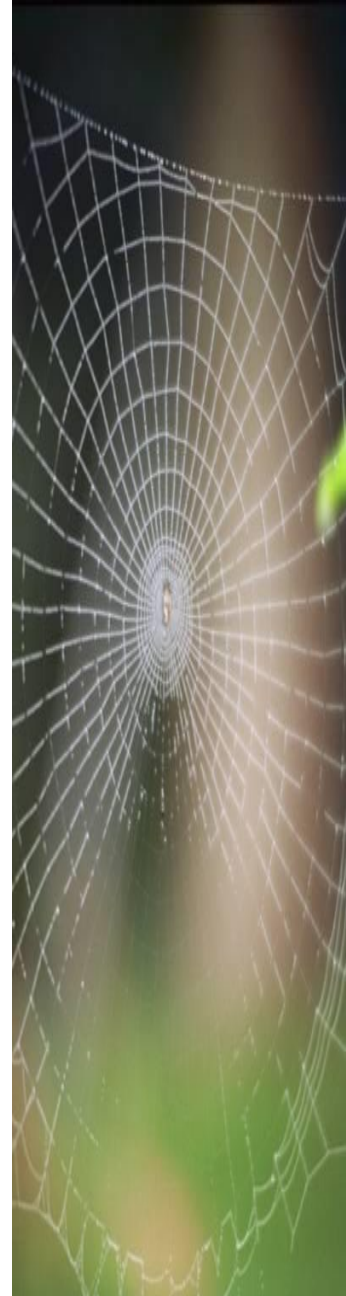
Öka takten – Kemikalieinformation Nu!

Vi som är här idag är materialleverantörer, entreprenörer, myndigheter, beställare, bransch/intresseorganisationer i bygg- och anläggningsbranschen

Syfte med dagen

- Få er input till projektets leveranser
  - Kunskapsplattformen
  - Vägledning med inspirerande exempel
- Samtal och dialog som leder till:
  - Erfarenhetsutbyte
  - Ökad kunskap och förståelse
  - Effektivare arbete
  - Att vi drar åt samma håll
  - Nya affärsmöjligheter
  - En Giftfri Miljö

Dagordning

09.00-10.00 Inledande presentationer

- Öka taken – Kemikalieinformation nu (Trafikverket)
- Lagstiftning och andra styrmedel (Boverket och KEMI)
- Exempel från leverantörsledet (A-betong)

10.00-10:30 Kaffe och mingel

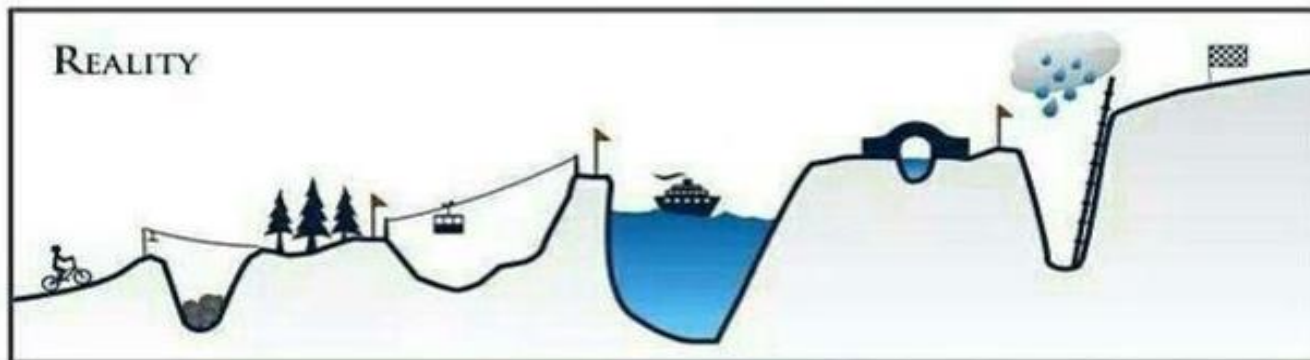
10:30-11.30 Rundabordssamtal

11.30-12.00 Redovisning av samtalen samt avslutning

12.00-13.00 Mingellunch

Trafikverket – På väg mot en Giftfri Miljö!!

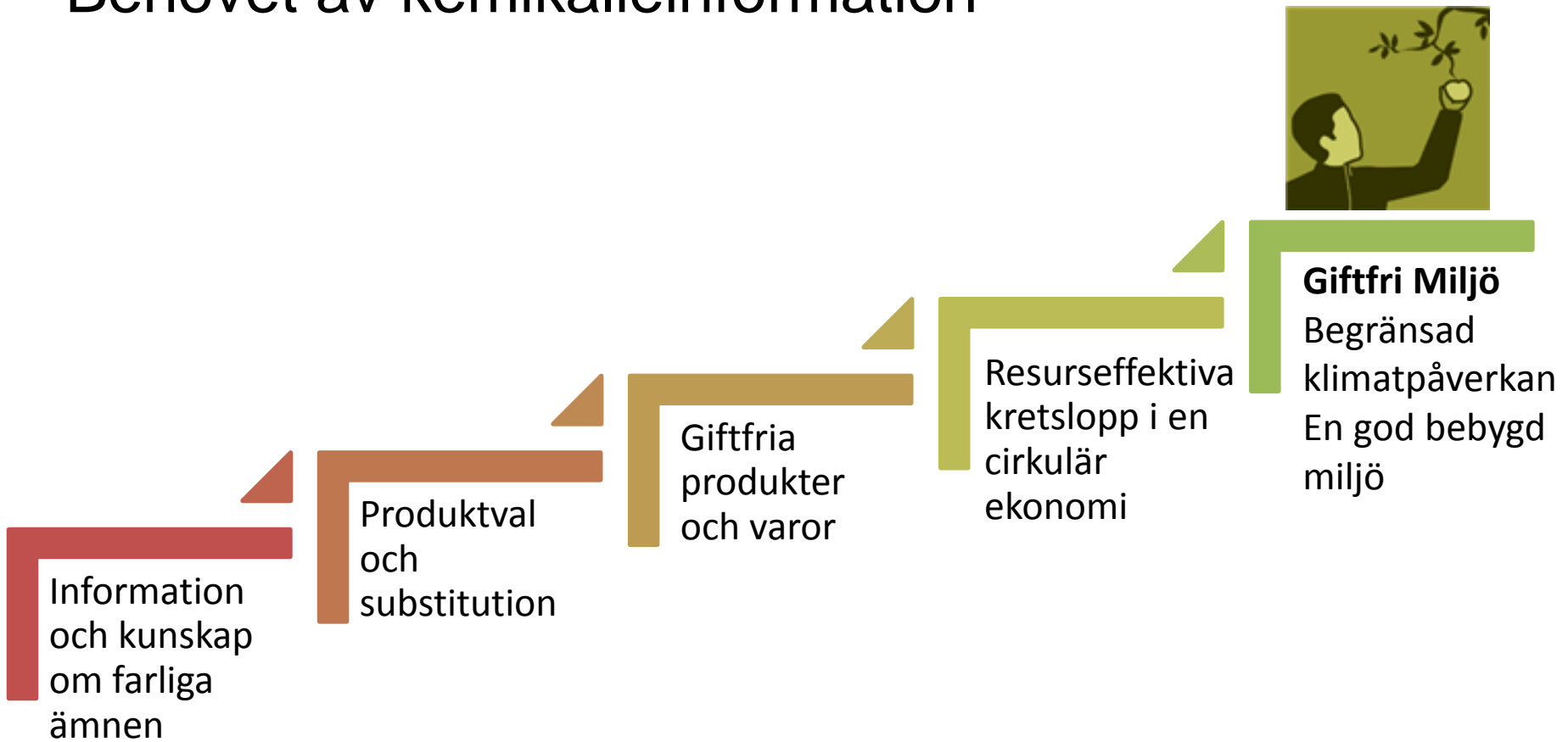

Öka takten – Kemikalieinformation Nu!

Syfte: **Öka tillgången** till information om farliga ämnen och **öka takten**

Behovet av kemikalieinformation

Nyttan av giftfritt byggande

- Säkra lagefterlevnad och bidra till måluppfyllelse
- Minimera risker för hälsa och miljö
- Minskade kostnader i ett livscykelperspektiv
- Ansvarsfullt användande av skattemedel

Trafikverket lägger över 100 miljoner kronor varje år på att sanera förorenade områden – pengar som skulle kunna användas till annat!

130 ton HBCD
390 ton freoner,
CFC and HCFC

7 miljoner träsliprar
impregnerade med
kresot eller arsenik

Öka takten – Kemikalieinformation Nu!

- Åtgärd inom ramen för Miljömålsrådets arbete
- Samverkans projekt mellan Trafikverket, Boverket och KEMI
- Genomförs under 2017-2018
- Leveranser:
  - Kunskapsplattform
  - Vägledning med inspirerande exempel

Framgångsfaktorer

- Branschdialog och myndighetssamverkan
  - Enkätstudie
  - Wokshops, rundabordsamtal
  - Bidrag till vägledning med exempel
- Att hela leverantörskedjan är delaktig
- Tydligt och enhetligt budskap - vi går i takt och åt samma håll

Trafikverkets krav farliga ämnen

- Tillgängliggörande av information om farliga ämnen
- Aktiva produktval
- Uppfyllande av särskilda villkor
- Dokumentation – materialförteckning/loggbok

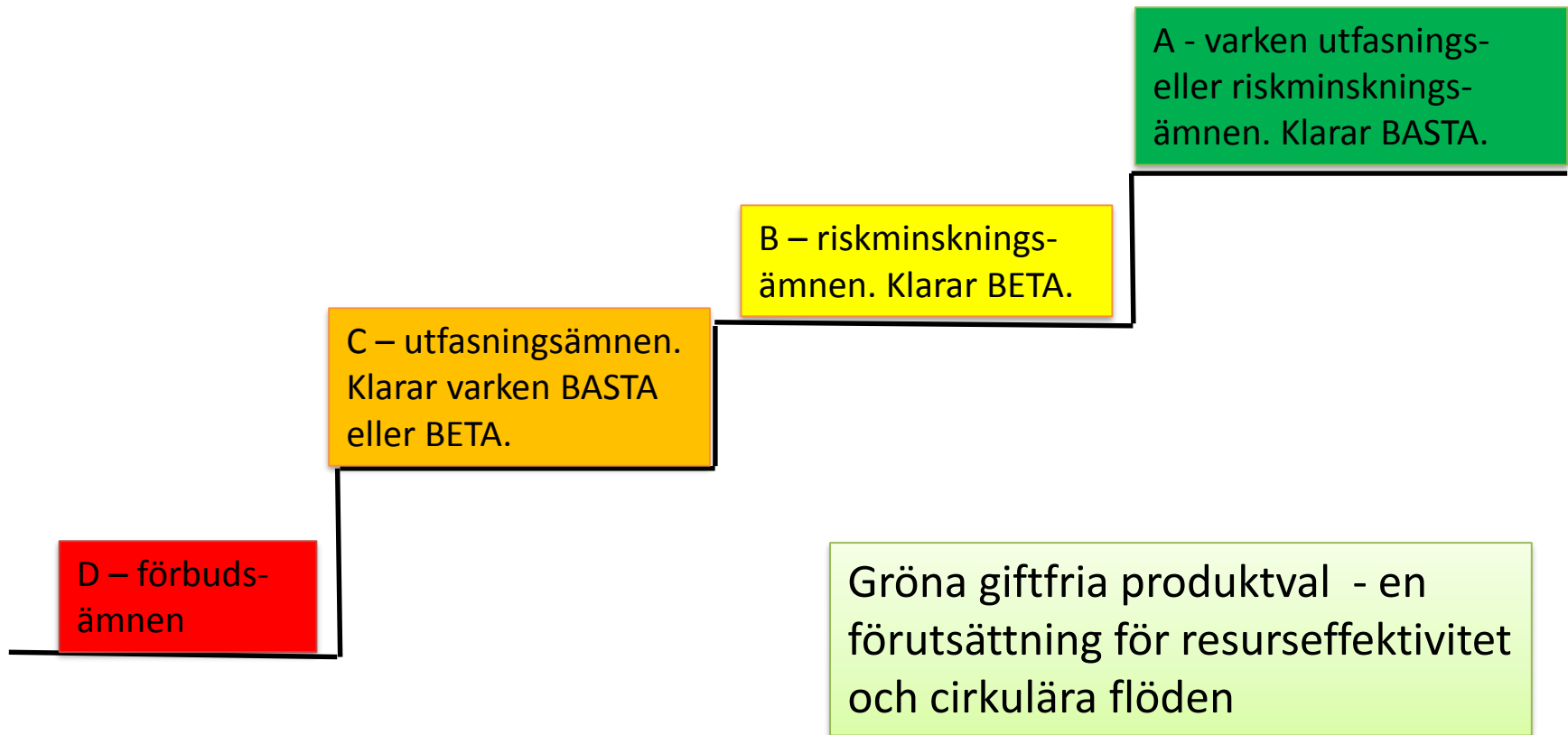
Gemensamma krav med storstäderna

Nyhet: De gemensamma kraven omfattar från 1 jan 2018 även krav på farliga ämnen i material och varor

Trafikverkets produktvalstrappa

- kravställande som stimulerar giftfria val

Enkätundersökning

Under våren 2017 genomfördes enkätundersökning för att ta del av branschens synpunkter om status avseende information om farliga ämnen i anläggningsprodukter. Vilka erfarenheter har branschen, vilka hinder och utmaningar ser de och vilka olika stöd eller arbetsformer finns det behov av för att underlätta i arbetet.

Enkäten besvarades av 25 organisationer (51%)

- ❖ 36% Materialleverantörer
- ❖ 24% Beställare, Kommuner, Myndigheter
- ❖ 16% Entreprenörer
- ❖ 12% Bedömningssystem
- ❖ 12% Branschorganisationer

Hinder och utmaningar

- För att information ska kunna tillhandahållas i hela distributionskedjan och i förvaltningsskedet.

Kunskapsbrist

Olika bedömningssystem att
förhålla sig till

Olika kravformuleringar att
uppfylla

Omfattande administration
(olika
dokumentationssystem och
artikelbenämning)

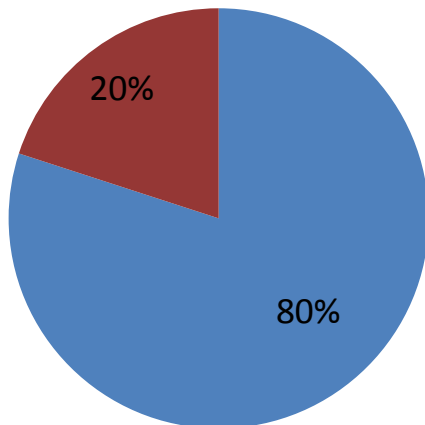
Komplexa leverantörsled

Snabb utveckling på
marknaden

Hur överbryggar vi hinder och utmaningar

- Kunskap, vägledning och goda exempel
- Utveckling av kravställande

Vägledning, verktyg och kunskap som efterfrågas

- Samsyn och samverkan mellan branschens aktörer
- Ökad tydlighet avseende kravställande och riktlinjer
- Ökad uppföljning av krav
- Digitala och fysiska utbildningar, med fördel i samverkan mellan flera aktörer
- Samordning mellan bedömningssystem
- Tekniskt stöd och vägledning i bedömningssystemen och kravställande

Status – information om farliga ämnen i varor

- **Mätning av andelen varor för anläggningsändamål i på marknaden förekommande bedömningssystem och Trafikverket Materialservice databas.**
- Ska visa på en **trend** och **utveckling** samt kunna vara **vägledande** för vart fokus bör riktas i **framtida insatser** för att öka andelen bedömda anläggningsprodukter i bedömningssystemen.

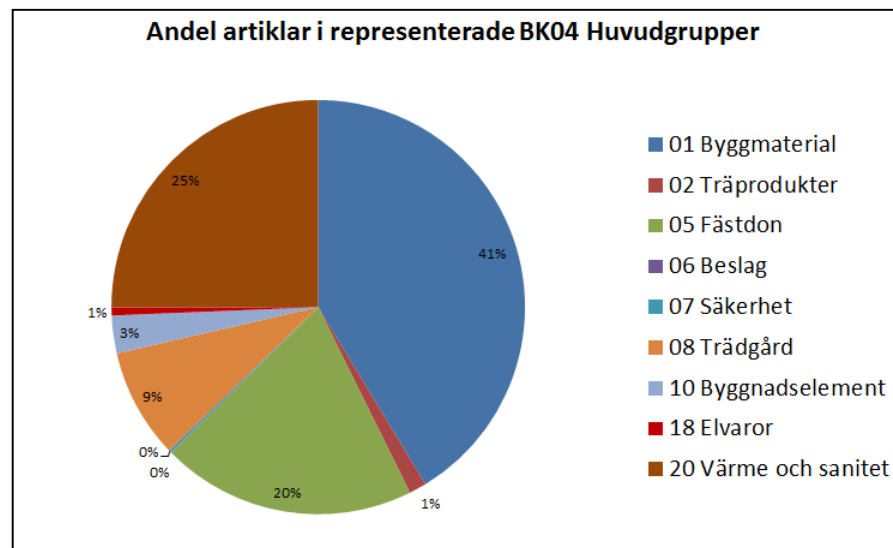
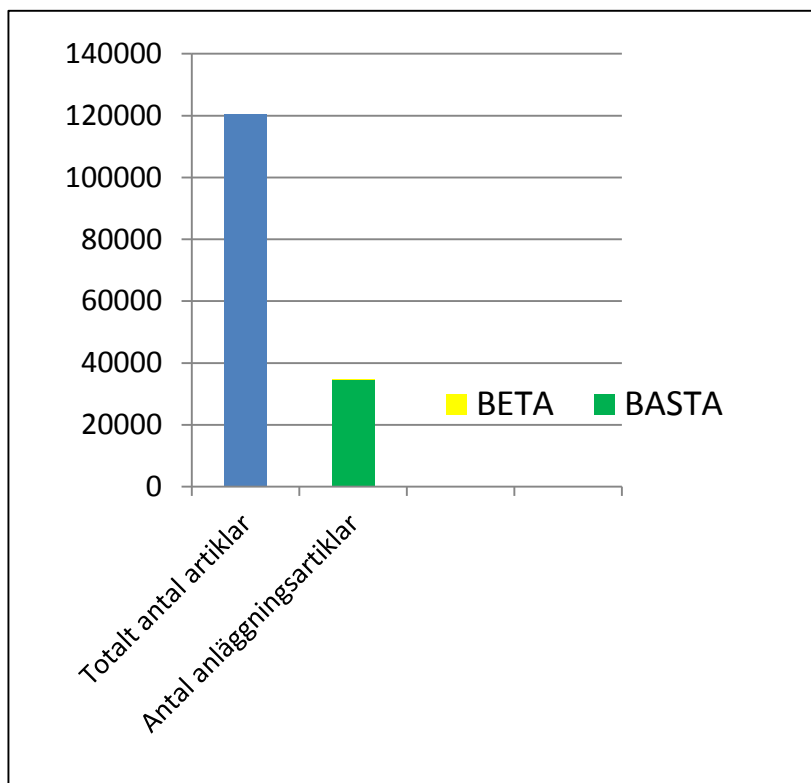
Vägledning för definition av anläggningsrelaterade produkter.

”Varor enligt definition i REACH som även uppfyller definitionen av Byggprodukt, enligt definition i Byggproduktförordningen, som används för anläggningsändamål (vid byggnation, drift och underhåll av vägar och järnvägar)”.

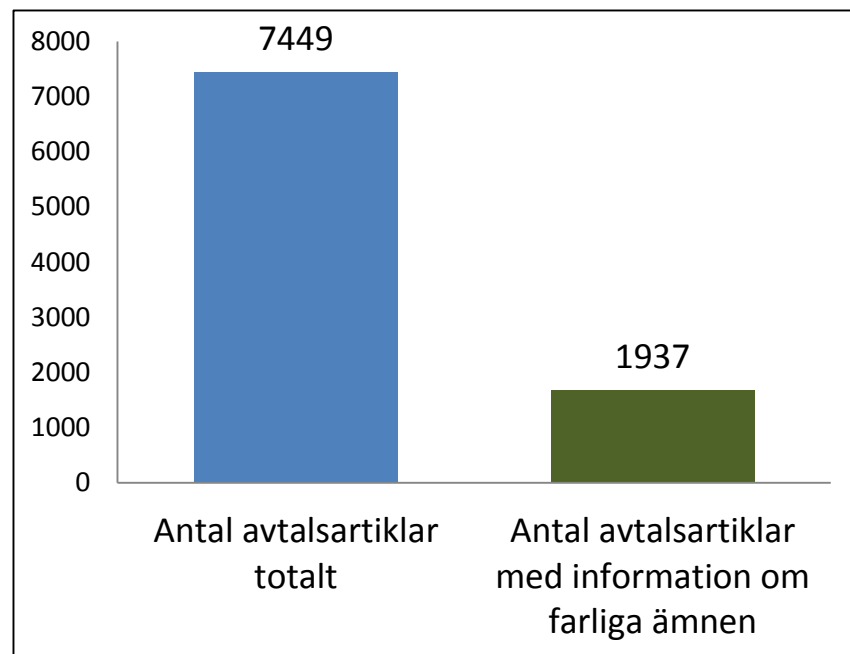
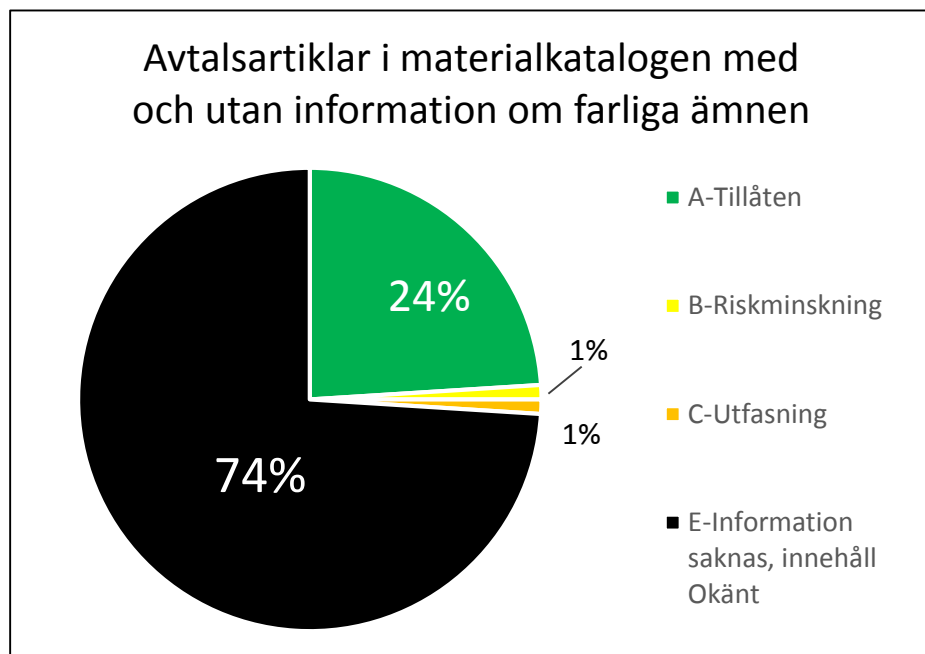
Mätning i BASTA

- Totalt antal artiklar i databas: 120 524
- Antal anläggningsrelaterade artiklar enligt definition 34826 (29%)

Trafikverkets Materialkatalog

- I Trafikverkets Materialservice Materialkatalog finns information om vilka material och varor som klarar BASTA-respektive BETA-kriterierna och vilka som inte klarar kriterierna.

Vilka krav finns det i Reach om information om särskilt farliga ämnen i varor?

Erik Gravenfors

2017-10-18

Reach – Substances of Very High Concern (SVHC)

- Kandidatförteckningen listar alla SVHC
- Kandidatförteckningen publiceras 2 ggr per år
<https://www.echa.europa.eu/sv/candidate-list-table>

Informationskrav enligt artikel 33 i Reach

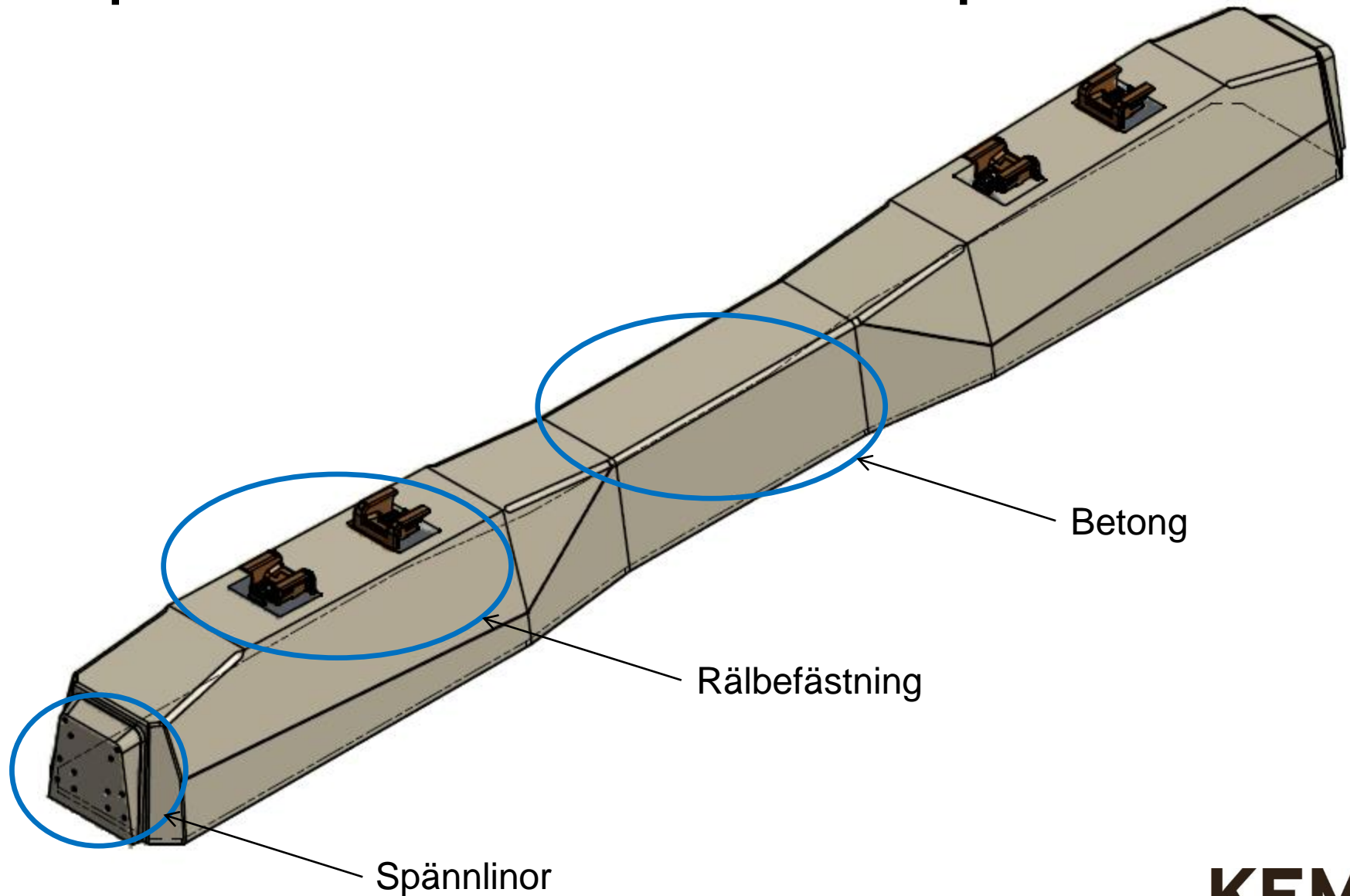
- Enligt Reach måste leverantörer tillhandahålla information till sina kunder om en vara innehåller ett ämne som finns på kandidatförteckningen i en koncentration som överstiger 0,1 viktsprocent.
- Leverantören ska ge mottagarna av varan tillräcklig information för att möjliggöra säker användning av varan. Minimikravet är att ange namnet på ämnet

Exempel: Betongsliper

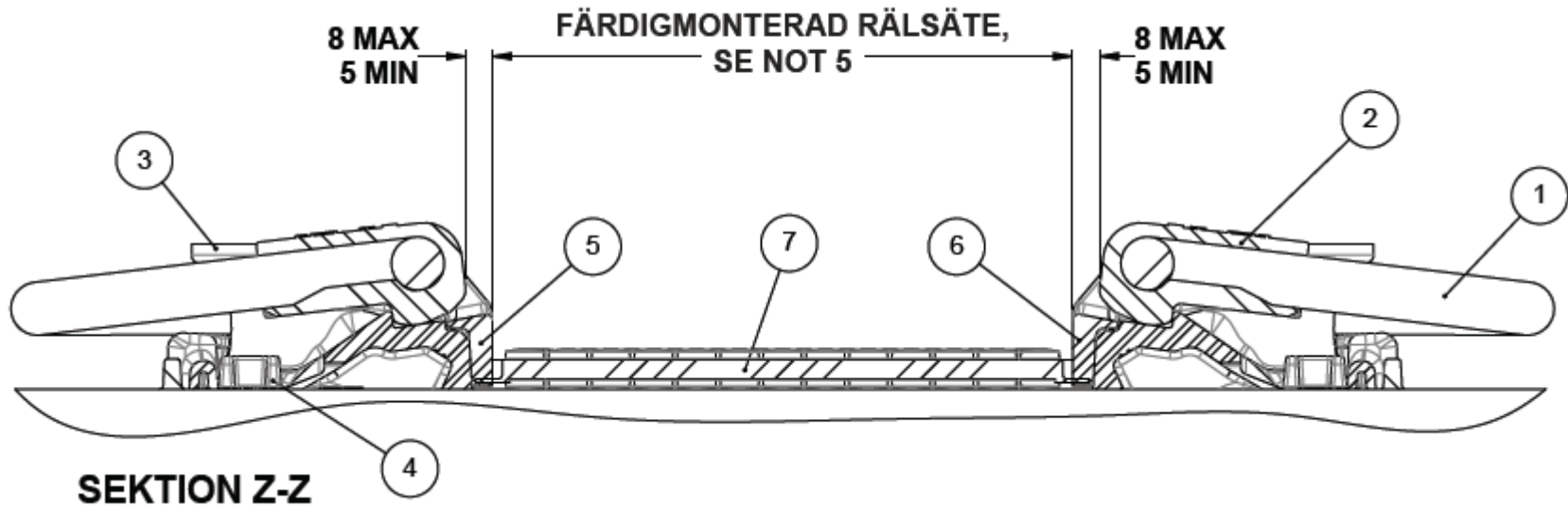
- Principen om "en gång vara, alltid vara"

Sliper A30 – sammansatt produkt

Befästningskomponenter

ITEM	PART NO.	DESCRIPTION	QTY
1	12766/TRV	FE1404 CLIP	4
2	12443/TRV	TOE INSULATOR	4
3	13125/TRV	SHOULDER	4
4	13209/TRV	FE SHOULDER SEAL PLATE	4
5	13207-6/TRV	COLLAR - 6mm THICK	2
6	13207-6/TRV	COLLAR - 6mm THICK	2
7	20813/TRV	RAIL PAD	2

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Byggproduktförordningen - en verktygslåda för produktinformation

Sara Elfving
2017-10-18

Byggproduktförordningen (CPR)

- Inre marknaden: fri rörlighet av produkter
- Produktinformation från tillverkare till användare
- Omfattar både bygg- och anläggningsprodukter
- Väsentliga egenskaper
  - Påverkan på hygien hälsa och miljö
  - Resurshushållning

- Från direktiv till förordning 2013: utökad omfattning

Byggproduktförordningen (CPR)

Metoder för att bedöma prestanda för produktens egenskaper finns i harmoniserad standard, resultat redovisas enligt byggproduktförordningen

Prestandadeklaration: tillverkarens egendeklaration som redovisar vem, var, när, vad och väsentliga egenskaper. Får finnas på webben, ska tillhandahållas.

Tänkt användning: produktval.

CE-märkning: tillverkarens märkning som redovisar väsentliga egenskaperna och intygar att de är korrekta.

- Ska sitta på produkten (om möjligt)
- Tänkt användning: mottagningskontroll

CE-märkning för byggprodukt – mer än bara CE:

0123
Något AB, Box 54, Någon stad
13
01237
112233
EN 14351-1:2006+A1:2010 Fönster utan egenskaper för brandmotstånd och/eller rökgasläckage
Vattentätethet Klass 7B Ljudreduktionsförmåga 37 dB Värmegenomgångskoefficient, U-värde 1,2 W/m ² K
(+några till)

Exempel på harmoniserade produkter

- Standard EN 12899-1:2007 fasta vägmärken
- Egenskaper reflektivitet, hållbarhet, beständighet

- Standard EN 13250:2016 geotextilier för järnväg
- Egenskaper hållbarhet, beständighet

- Standard EN 13450:2002 m fl. ballaststandarder
- Egenskaper dimensioner, hållbarhet, beständighet

Vilken information kan vi få idag?

- Utgå från harmoniserad produktstandard
  - Beställda av EU-kommissionen utifrån de behov som medlemsstaterna har (HADE)
  - Beställningarna oftast gjorda innan 2013!
- Idag saknar systemet verktyg för produkttegenskaper som redovisar kemikalieinformation
- Undantag: information enligt Reach art 31 o 33
- Medlemsstater/myndigheter får inte fråga efter information som inte går att redovisa enligt det harmoniserade systemet (EU-domstolen C-100/13)

2014: MS inga behov av info
2014: MS får inte fråga
2015: KEMI utreder regler
2015: BoV utreder loggbok

Utökade möjligheter i morgon

- EU-kommissionen och standardiseringen jobbar för att lappa ihop systemet
- Den som deltar i arbetet kan påverka
- Up-to-date standarder ger up-to-date information i prestandadeklarationer och CE-märkningar
- Redovisning av produkttegenskaper som innehåller den information vi behöver
  - Men vi behöver visa att vi behöver den

Men vad gör vi NU?

Förbered för de utökade möjligheterna

- Kan vi bara trycka på knappen och köra?

Konkret på gång...

- För byggnader: kemikaliekraV/inomhusmiljö
- För byggnader: LCA-kraV, klimatredovisning
- För byggnader och anläggningar: loggbok
  - Uppdrag att föreslå regeländringar, tidsaspekt
  - Ta sikte på ändrade förutsättningarna!
- Påverka genom efterfrågan av information istället för genom kraV på information
- Efterfrågan på ett transparent vis

Verktygslådan finns men alla verktyg är ännu inte på plats!

Abetong AB

Tina Forsell, Miljö- och kvalitetschef

Varför ställer vi krav kring innehåll av farliga ämne?

Hur har vi gått till väga?

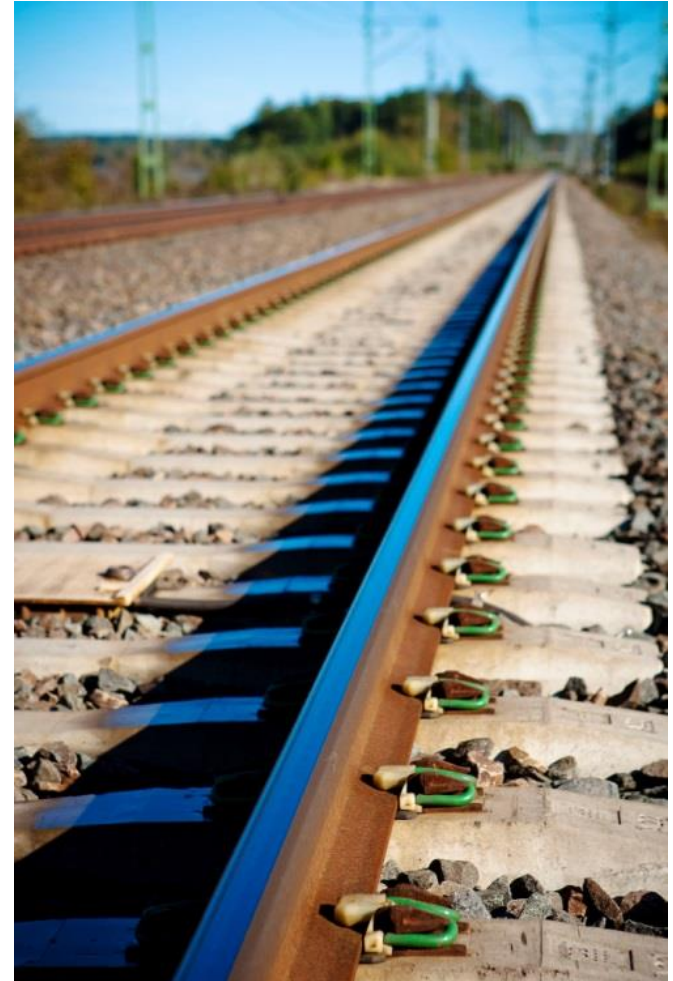
Hur planerar vi att följa upp kraven?

Varför ställer vi krav kring innehåll av farliga ämne?

- Verksamhetens miljöarbete
- Sedan länge arbetat med att minska antalet kemikalier i verksamheten
- I verksamheten utfasning av kemikalier med farliga ämnen
- Kundkrav, t ex från Trafikverket, har gjort att vi nu även börjar ställa krav på ingjutningsgods och andra inköpta detaljer

Hur har vi gått till väga?

- **Sammanställning av produkter och kemikalier (i betongen).**
- **Kontroll om produkterna redan finns med i något bedömnings-system.**
- **De som ej finns med, ställa krav via avtal.**
- **Krav att antingen registerna sin produkt, eller leverera t ex en underleverantörsförsäkran.**

Hur planerar vi att följa upp kraven?

- **Kontroll av registrering i bedömningssystem**
- **Del av avtalsuppföljningen i vår inköpsprocess, samma som för vårt arbete med EPD.**

Tack för visat intresse!

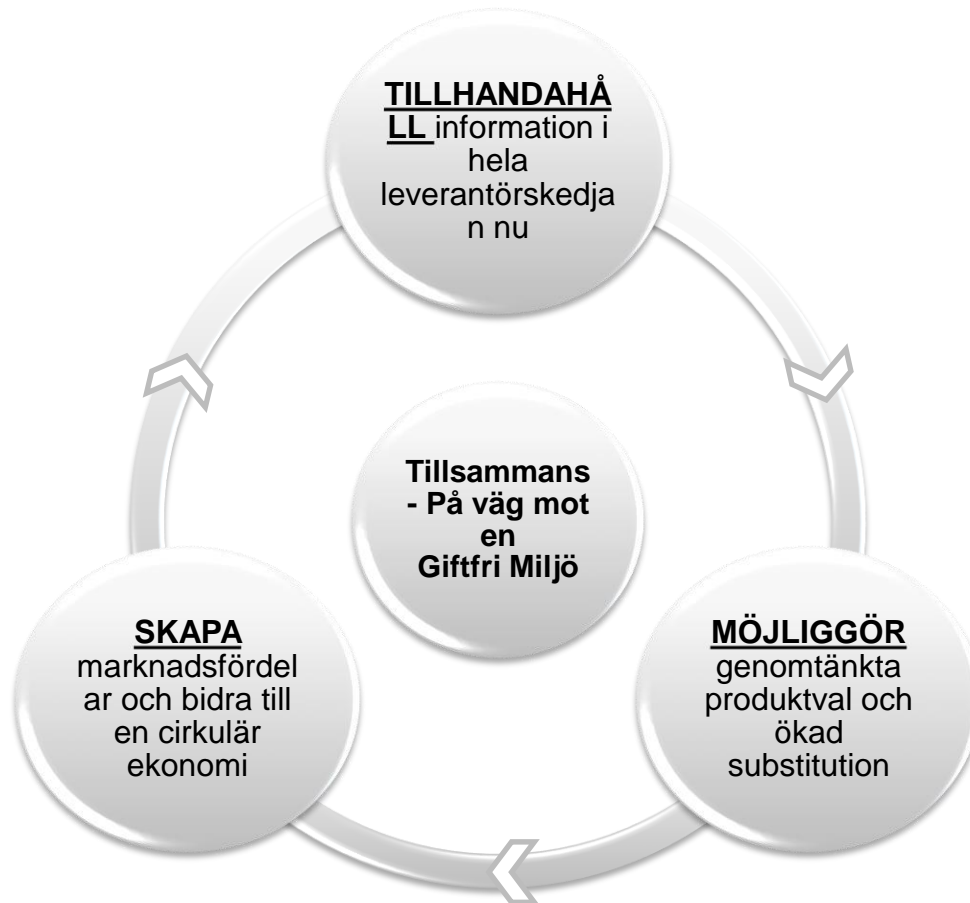
Öka takten - Kemikalieinformation NU!

Leverans: En beslutad gemensam kunskapsplattform som

- tydliggör informationsplikten för farliga ämnen varor enligt Reach artikel 33.**
- visar på behovet av att öka takten i tillgängliggörande av information om farliga ämnen anläggningsprodukter.**
- Budskapsplattformen tas fram av myndigheterna i dialog med branschens aktörer.**

Öka takten - Kemikalieinformation NU!

Bord 1	Tillhandahåll information i hela leverantörskedjan nu	Sara Elfving
Bord 2	Tillhandahåll information i hela leverantörskedjan nu	Göran Westerfors
Bord 3	Möjliggör genomtänkta produktval och ökad substitution	Erik Gravenfors
Bord 4	Möjliggör genomtänkta produktval och ökad substitution	Johanna Pierre
Bord 5	Skapa marknadsfördelar och bidra till en cirkulär ekonomi	Malena Bengtsson
Bord 6	Skapa marknadsfördelar och bidra till en cirkulär ekonomi	Anna Christiansson

Summering av samtalen – se separat dokument

TILLHANDAHÅLL

information i hela
leverantörskedjan
nu

Bord
1

Bord
2

MÖJLIGGÖR

genomtänkta
produktval och
ökad substitution

Bord
3

Bord
4

SKAPA

marknadsfördelar
och bidra till en
cirkulär ekonomi

Bord
5

Bord
6

Ytterligare information

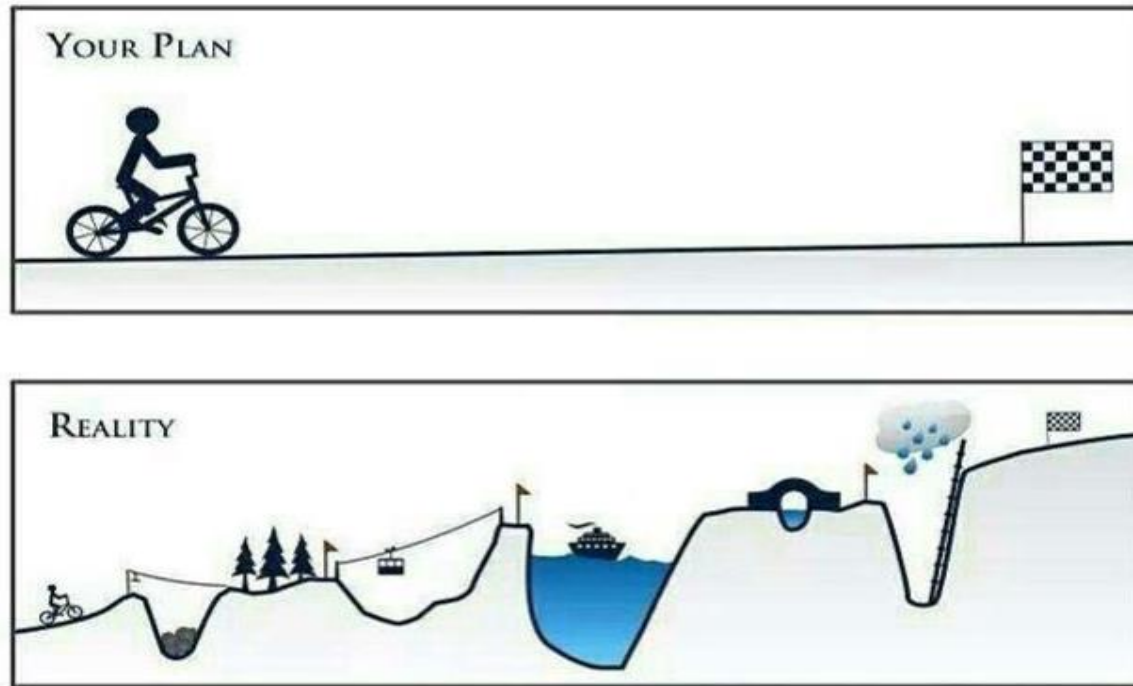
- Öka takten – Kemikalieinformation Nu! – status och leveranser återfinns på Trafikverkets webb på länk:

<https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/miljo---for-dig-i-branschen/Material-och-kemiska-produkter/projektet-oka-takten--kemikalieinformation-nu/>

Tack för idag!

Ytterligare ett steg på vägen.... Mot en Giftfri Miljö.....

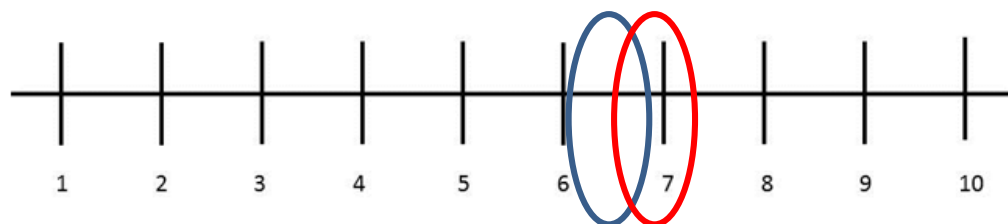

PÅSTÅENDE:

“Det behövs ytterligare lagkrav för att öka takten i tillgängliggörandet av information om farliga ämnen i material och varor.”

VAD TYCKER NI?!

Instämmer inte alls – Instämmer helt

MEDEL = 6,7

MEDIAN = 7

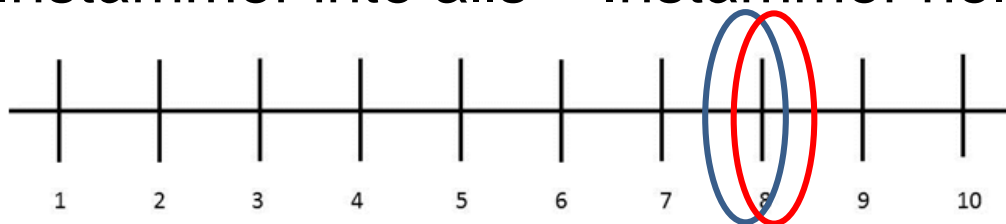

PÅSTÅENDE:

“Utöver lagkrav behövs upphandlingskrav och krav från beställarledet för att driva på tillgängliggörandet av information om farliga ämnen.”

VAD TYCKER NI?!

Instämmer inte alls – Instämmer helt

MEDEL = 7,7

MEDIAN = 8

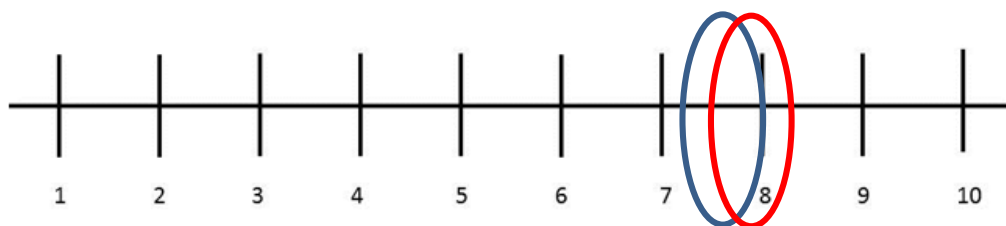

PÅSTÅENDE:

“Ett framtida lagkrav på loggbok kommer bidra till att information om farliga ämnen i material och varor blir mer tillgängligt.”

VAD TYCKER NI?!

Instämmer inte alls – Instämmer helt

MEDEL = 7,5

MEDIAN = 8

